

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 13 april 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van interdisciplinaire medisch-specialistische revalidatie bij post COVID-19 klachten..

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel 8.1 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster is bekend met het post-COVID syndroom (long COVID) als gevolg van een COVID-19 besmetting in april 2020. In december 2021 is zij nogmaals besmet geweest en had toen lichte klachten. Verzoekster heeft vooral ademhalingsklachten en is erg beperkt in haar functioneren.

In september 2021 heeft verzoekster een longarts geconsulteerd wegens matig obstructief slaapapneu. De longarts legde hierbij geen relatie met de eerdere COVID-19 infectie. De longarts vermeldt dat verzoekster CPAP toepast en ook slaaptherapie heeft gevolgd. Over de aard van andere klachten zijn geen gegevens beschikbaar, noch over voorgaande behandelingen.

Verzoekster heeft in januari 2022 een aanvraag ingediend voor vergoeding van een behandeling in het Spine & Joint Centre (SJC) in Rotterdam. De huisarts heeft verzoekster d.d. 25 januari 2022 verwezen naar het SJC voor eerste termijn reguliere long COVID herstelzorg wegens aanhoudende klachten na een tweede besmetting met COVID-19 en onvolledig herstel na de eerste besmetting. Verzoekster heeft verzocht om deze verwijzing naar het SJC omdat de reguliere herstelzorg duurder zou zijn en hoogstwaarschijnlijk geen resultaat zou opleveren. In het verleden zijn bij verzoekster meerdere buikoperaties uitgevoerd, als gevolg waarvan haar ademhalingspatroon is veranderd. Tot de COVID-19 infectie kon zij hier goed mee functioneren, maar daarna niet meer. Door een behandeltraject bij SJC zou zij geen beroep hoeven doen op andere kostbare (revalidatie)zorg.

Verweerder heeft de aanvraag tot vergoeding van een behandeling in het SJC afgewezen. Verweerder voert hierbij aan dat de behandeling niet voldoet aan de stand van de wetenschap en praktijk en derhalve niet voor vergoeding in aanmerking komt ten laste van de basisverzekering.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch specialisten die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ Bij dit laatste criterium gaat het om de effectiviteit van de zorg. De vraag hierbij is of het behandelbeleid (diagnostiek, behandeling), gelet op de gunstige en de ongunstige gevolgen (bijwerkingen, veiligheid) ervan, leidt tot een relevante (meer)waarde voor patiënten in vergelijking met de bestaande zorg. Het gaat hierbij niet om de vraag of de zorg bij een individuele patiënt effectief is, maar of de zorg bij een bepaald indicatiegebied effectief is.

Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.² Dit betekent dat er een koppeling moet zijn tussen de zorgbehoefte (de medische indicatie) en de zorg die geleverd wordt. Het gaat derhalve om de vraag of in het individuele geval de verlangde zorg het aangewezen middel is om in het gezondheidstekort van de verzekerde te voorzien.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Verzekerde zorg

Interdisciplinaire medisch-specialistische revalidatie (IMSR) is zorg die bij bepaalde indicaties en complexiteit van klachten en beperkingen onder de Zvw kan vallen, zoals beschreven in het standpunt van het Zorginstituut uit 2015.³ IMSR bij langdurige klachten na een doorgemaakte COVID-19 infectie (post-COVID syndroom) is vanwege het feit dat COVID-19 een nieuwe infectieziekte is nog niet onderzocht. Dit wordt ook erkend door verzoekster, de zorgaanbieder en verweerder. Vooralsnog ontbreekt de onderbouwing voor de effectiviteit van IMSR bij langdurige klachten van het post-COVID syndroom, die zeer divers kunnen zijn. IMSR bij het post-COVID syndroom voldoet derhalve niet aan de stand van de wetenschap en praktijk.

Indicatie

Voor de volledigheid is het Zorginstituut nagegaan of verzoekster een indicatie heeft voor IMSR op basis van het geldende standpunt. Uitgangspunten voor IMSR behandelingen zijn, dat sprake moet zijn van één van de beschreven indicatiegroepen voor IMSR én van complexe problematiek op meerdere ICF-domeinen. Daarnaast moet het uitgangsprincipe van stepped-care gehanteerd worden, waarbij eerst minder intensieve eerstelijns zorg wordt toegepast en pas bij onvoldoende resultaat intensievere tweedelijns zorg aangewezen kan zijn. Op basis van de beschikbare informatie in het dossier voldoet verzoekster aan geen van deze drie uitgangspunten.

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

³ Zorginstituut. Medisch specialistische revalidatie: zorg zoals revalidatieartsen plegen te bieden, Diemen: Zorginstituut, juni 2015. Te raadplegen via:
<https://www.zorginstituutnederland.nl/publicaties/standpunten/2015/06/22/standpunt-medisch-specialistische-revalidatie---zorg-zoals-revalidatieartsen-plegen-te-bieden>

Bij verzoekster is met name sprake van ademhalings- en slaapproblematiek, ten gevolge waarvan er functioneringsproblemen zijn ontstaan. Er wordt wel gesproken over long-COVID klachten, maar de longarts bevestigt dit niet in haar rapportage en geeft de diagnose matig obstructieve slaapapneu, met daarop gerichte behandeling. Over verdere diagnostiek is geen informatie beschikbaar en over andere klachten is niets bekend, behalve dat er geen klachten van houdings- of bewegingsapparaat zijn.

Er is verder geen informatie beschikbaar over behandelingen in de eerste lijn. De huisarts vraagt in de verwijzing om een eerste behandeltermijn van reguliere COVID-19 herstelzorg, en refereert daarmee waarschijnlijk aan de onder een voorwaardelijke toelatingsregeling te vergoeden eerstelijns paramedische herstelzorg voor patiënten die COVID-19 hebben doorgemaakt.⁴ Dit kan het revalidatiecentrum echter niet bieden. Deze zorg wordt geleverd door andere zorgaanbieders in de eerste lijn.

Conclusie

IMSR bij langdurige klachten na een doorgemaakte COVID-19 infectie (post-COVID syndroom) voldoet niet aan de stand van de wetenschap en praktijk. Verzoekster voldoet daarnaast niet aan de geldende indicatievoorwaarden voor IMSR. Verzoekster kan derhalve geen aanspraak maken op vergoeding van IMSR ten laste van de basisverzekering.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

Interdisciplinaire medisch-specialistische revalidatie bij langdurige klachten na een doorgemaakte COVID-19 infectie (post-COVID syndroom) maakt geen onderdeel uit van de basisverzekering en verzoekster voldoet niet aan de geldende indicatievoorwaarden voor interdisciplinaire medisch-specialistische revalidatie.

⁴ Zie voor meer informatie: <https://www.zorginstituutnederland.nl/Verzekerde+zorg/herstelzorg-na-corona>